

Sporazum o dolgoročnem sodelovanju

Pobratenje med Geološkim zavodom in rudarsko-gradbenim podjetjem Zeleni vrh iz Svrlijga blizu Niša

Konec novembra je Geološki zavod iz Ljubljane podpisal z rudarsko-gradbenim podjetjem Zeleni vrh iz Svrlijga v Srbiji listino o pobratenju ter samoupravni sporazum o dolgoročnem medsebojnem sodelovanju. Podpisovanje obeh omenjenih listin je bilo še posebej slavnostno, saj letos praznuje Zeleni vrh tudi dvajseto leto obstoja in dela. Proslava, na kateri so podpisali obe listini, je bila namenjena tudi proslavljanju letošnjih Titovih in partijskih jubilejev.

Lahko rečemo, da zamisel oziroma ideja o pobratenuju teh dveh organizacij združenega dela ni nova. Pet let skupnega sodelovanja obeh kolektivov v okviru geološko-rudarske grupacije OPZ Rudisa in konkretni dogovori o pobratenuju pred dobrim letom dni, so letos obrodili sadove.

800 ZAPOSLENIH

Zeleni vrh iz Svrlijga, mesteca oddaljenega okoli 30 kilometrov od Niša, je kolektiv, ki je iz majhne delavnice, s skromno kadrovsko zasedbo in slabimi delovnimi pogoji, v dvajsetih letih zrasel v močno rudarsko gradbeno organizacijo združenega dela. Okrog 800 delavcev, zaposlenih v tem kolektivu, ustvarja danes več kot sedem starih milijard dinarjev realizacije, kar jih uvršča med pomembne organizacije združenega dela s področja rudarsko-gradbenih del. Seveda je odveč govoriti o tem kakšen pomen ima Zeleni vrh za Svrlijg, ki ima okrog 4000 prebivalcev, niško regijo in tudi širši prostor. Več kot dve stari milijardi dinarjev ustvarja ta organizacija združenega dela samo v zahodni Nemčiji, kar nazorno govori tudi o njegovi afirmaciji v tujini.

Samoupravni sporazum o dolgoročnem sodelovanju pomeni uresničevanje ustave in zakona o združenem delu ter uresničevanje prepričanja, da je samoupravno sporazumevanje sestavni del socialističnih proizvajalnih in samoupravnih družbenih odnosov. Organizaciji združenega dela bosta sodelovali in se dogovarjali pri nastopu na domačem in tujem tržišču, zlasti v deželah v razvoju. Krepili bosta dosedanje oblike sodelovanja, skupno razvijali in pospeševali znanja in izkušnje na področju tehnike in tehnoloških procesov, vzajemno reševali problematiko kadrov in opreme ter razvijali sodelovanje tudi na drugih področjih. Vso to sodelovanje pa bo potekalo na načelih solidarnosti in vzajemnosti.

STIKI NA VSEH PODROČJIH

Kot osnovne oblike sodelovanja med obema organizacijama združenega dela predvidevajo strokovna posveta, obiske predstavnikov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, izmerljivo strokovno literaturo, samoupravnih aktov in internih glasil, medsebojne obiske ob rudarskem prazniku ter skupno organiziranje rekreacije in oddiha delavcev.

V svojem govoru na proslavi v Svrlijgu je inž. Peter Grašek, pomočnik generalnega direktorja Geološkega zavoda dejal, da dvajset let obstoja in uspešnega dela kolektiva Zeleni vrh prav gotovo pomeni veliko, ne samo za nekaj sto delavcev te organizacije združenega dela, marveč tudi za gospodarski, socialni in družbeni razvoj

mного večjega števila ljudi tega kraja, regije in širše družbene skupnosti. Poziv, da smo prisotni na tej proslavi, smo sprejeli z velikim zadovoljstvom, ponosom in simpatijo, ki jo gojimo do Zelenega vrha, je med drugim dejal inž. Peter Grašek. Verjamem, da ne pretiravam, če vse naše napore za integriran nastop ter sodelovanje med obema kolektivoma iz dveh republik in ne nazadnje tudi današnje pobratenje in podpis samoupravnega sporazuma o dolgoročnem medsebojnem sodelovanju, ovrednotim kot eno naših pomembnih nalog in prispevek k bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti. Izražam iskreno željo vseh delavcev Geološkega zavoda iz Ljubljane, da se prihodnje leto srečamo v Ljubljani in to ne samo na tak svečan način kot danes, temveč, da se naši strokovnjaki ter predstavniki samoupravnega in družbenopolitičnega življenja dogovorijo, kako bomo uresnili dogovore, ki smo jih danes sprejeli s podpisom obeh listin. To je edini način, da podpis listine o pobratenuju ne ostane samo črka na papirju ampak dejanski okvir za še širše sodelovanje kot doslej. To si želimo vsi, zato ni razlogov, da tega tudi ne uresničimo, je na koncu dejal inž. Peter Grašek.

TUDI OBČINI NAJ BI SODELOVALI

Treba je tudi poudariti, da je bila ob obisku delegacije Geološkega zavoda, s strani predstavnikov družbenopolitičnega življenja Svrlijga izražena tudi želja po tesnejšem sodelovanju njihove občine z občino Bežigrad. Prav gotovo bi o njihovi ideji kazalo razmisliti, saj bi na gospodarskem področju in tudi drugih področjih prav gotovo našli stične točke, ki bi v prihodnje lahko pripeljale do tesnejšega sodelovanja občin Svrlijg in Bežigrad.

Na slovesnosti ob 15-letnici Centra strokovnih šol je govoril podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS dr. Avguštin Lah, za njim pa je spregovoril še direktor centra Janez Železnik. Na slovesnosti so bili tudi članica sveta federacije Lidija Šentjurs ter predstavniki bežigradske občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij.

Jubilej Centra strokovnih šol

V petnajstih letih se je 12.605 učencev izšolalo za 22 različnih poklicev

Center strokovnih šol praznuje 15-letnico obstoja. Ustanovitev CSS leta 1962 je pomembna pomemben premik pri oblikovanju poklicnega šolanja v ljubljanskem prostoru in tudi v širšem okviru. Preživeli vajenski sistem so zamenjali z naprednejšim poklicnim šolanjem, v katerem se teoretični

pouk v šoli in praktično delo v delovni organizaciji ali pri zasebnem obrtniku povezujeta v učno celoto.

Jubilej CSS povezuje kar tri bistvene spremembe na področju vzgoje in izobraževanja. Ob ustanovitvi leta 1962 so na centru šolali še po začasni učnih načrtih, leta 1967 pa so z zakonom o srednjem šolstvu vajenski sistem šolanja nadomestili s poklicnim šolanjem, ki povezuje teorijo in prakso v celotni učnovzgojni proces. To je bil pomemben korak dalje, seveda s hibami socialne diferenciacije, dualizma itd. Zato sedaj obširno razpravljamo o novem vzgojnoizobraževalnem sistemu – o usmerjenem izobraževanju, ki mora odpraviti dosedanje hibe in vsem omogočiti enake pogoje za izobraževanje za delo, ob delu in iz dela.

Razen z novo šolsko zgradbo niso bile centru nikoli prihranjene težave. Samoupravni organi in delavci centra so se neprestano spopadali s težavami in jih tudi uspešno reševali. V tem času so zasnovali šolske učne delavnice za praktični pouk učencev frizerske, oblačilne in fotografske, kasneje pa še avtomehanične in voznoličarske šole. S tem je bilo mo-

goče odpreti tudi oddelke celoletnega šolanja učencev oblačilne, frizerske in fotografske šole, kjer se učenci v celoti izšolajo za poklic.

V 15 letih se je na CSS izšolalo kar 12.000 mladih kvalificiranih delavcev za več kot 22 različnih poklicev. Sedaj se šola na CSS okrog 1300 učencev, pretežno delavskega in kmečkovega porekla, za poklice avtomehanika, fotografa, frizerja, električarja, tapetnika, voznoličarja in oblačilca.

Na CSS so organizirane tudi druge dejavnosti; mladinska organizacija je zelo aktivna, prav tako šolsko športno društvo, klub OZN, dramski in literarni krožek, mladinske pohodne brigade itd. Vsi se tudi zavajajo, da morajo v bodoče še več storiti za povezovanje teorije s prakso in učnih predmetov med seboj, da morajo bolj odločno odpravljati verbalizem in faktografijo pri pouku in demokratizirati in humanizirati odnose med učenci in učitelji. Tako kot pri zaposlenih na CSS kot v celotni družbi mora prevladovati spoznanje, da je treba v letih šolanja na CSS vzpodbuditi med mladimi potrebo po nadaljnjem izobraževanju, ki jih bo spremljala vse življenje.

In kakšni so pogledi za naprej? Nadaljnja neposredna prizadevanja morajo usmeriti zlasti v uresničitev obveznosti iz zakona o združenem delu. To pomeni, da se morajo preko posebnih izobraževalnih skupnosti povezati z združenim delom in zagotoviti svobodno menjavo dela. Poklicna oblačilna šola je to že uresničila, povezovali pa morajo tudi ostale šole, predvsem avtomehaniško in elektro šolo. Povezati se morajo z drugimi sorodnimi vzgojnoizobraževalnimi organizacijami, Center bo treba preoblikovati od horizontalnega zbira istostopenjskih šol na vertikalno strukturo šolskega centra, da bodo na ta način šolali različne stopnje usposobljenih delavcev. Dograditi in uskladiti morajo samoupravne akte z zakonom o združenem delu. To so odgovorne in obsežne naloge, v katerih bodo dokazali svojo samoupravljalško zrelost. Izboljšati morajo še vsebino učnovzgojnega dela, da bodo učenci zavestneje uporabljali znanje in samoupravljalško izkušnje ter uresničili gradnjo novih šolskih učnih delavnic.

Z gradnjo delavnic za praktični pouk učencev avtomehanične in voznoličarske šole so v času praznovanja letošnjega dneva republike že začeli in pričakujejo, da jih bodo slovesno predali namenu že ob prazniku republike naslednje leto.

EDI MASNEC

Delavcem Centra strokovnih šol za uspešno dolgoletno delo podelili več priznanj.

Pozd Plaster naglo napreduje

Letos bodo imeli že 20 milijonov din bruto dohodka – Dva štipendista na visokih šolah

Na nedavnem zveznem posvetovanju o pospeševanju ustanavljanja POZD (pogodbenih organizacij združenega dela) na Bledu, na katerem je zvezni sekretar SZDL Marijan Rožic poudaril, da je prav Socialistična zveza dolžna, da v vseh smereh vzpodbuja in pomaga ustanavljati nove pogodbene organizacije združenega dela, je kot razpravljalec nastopil tudi Vojko Rajšter, direktor bežigradskega POZD Plaster in med drugim povedal naslednje:

POZD Plaster so ustanovili januarja 1975. Začetni kapital je znašal 3 milijone din, zaposlenih pa je bilo 10 delavcev. Ustanovitelj je leto poprej kot samostojen obrtnik ustvaril 2,5 milijona bruto dohodka.

POZD Plaster izdeluje orodje za predelavo plastike in raznovrstne izdelke iz plastičnih mas. Bruto dohodek se je iz leta 1975, ko je znašal 4,8 milijona, v letu 1976 povečal na 13,5 milijona din, letos pa na okrogli 20 milijonov din. Od 11 delavcev, zaposlenih v letu 1975, je letos Plaster napredoval na 40 zaposlenih, medtem ko je vrednost osnovnih sred-

stev narasla s 4,3 milijona na 9,1 milijona din v letošnjem letu – izplačana pa v višini 6,1 milijona.

Čisti ostanek dohodka je pred dvema letoma znašal 260.000 din, letos pa bo predvidoma 3,1 milijona din.

«Slika», kot je poudaril ustanovitelj Vojko Rajšter, »je torej naslednja: zaposlenost se je povečala za štirikrat, bruto dohodek za 4,2-krat, fondy skupne porabe za sedemkrat in prispevki SIS za osemkrat.»

Preko družbenih organizacij združenega dela je POZD Plaster letos izvozil za več kot 10 milijonov din svojih proizvodov, in to na konvertibilna tržišča. Samoupravno življenje v POZD Plaster je samoupravno organizirano povsem enako kot v vsaki drugi družbeni organizaciji združenega dela. Srednjeročni načrt razvoja POZD predvideva nadaljnji razvoj, ki upošteva tako nove osnove za delitev dohodka kot načela zakona o združenem delu.

Problemi POZD so v glavnem prostorski, saj je nenavadno hiter razvoj – proizvodni prostori so nastali iz več nek-

danjih hlevov – zahteval svoje. Soseska ni mogla in ne more dodeliti temu proizvajalcu primerne prostora za novo gradnjo, zato kolektiv resno razmišlja, kako in kam naj bi se preselil – morda v drugo občino, ki ima za tovrstno dejavnost več posluha in potreb.

POZD Plaster skrbi sam za svoje kadre, zato ima med drugimi delavci tudi dva vajenca in dva štipendista na visokih šolah. S srednjetehtnično šolo se hkrati dogovarja za organizacijo posebnih tečajev za plastikarje, za predelavo plastičnih mas.

Kolektiv te pogodbene organizacije združenega dela po besedah njenega vodje Vojka Rajštra pričakuje večjo pomoč družbenopolitičnih delavcev, tako pri nadaljnjem samoupravnem organiziranju delovnega kolektiva kot pri splošnem družbenem priznanju takšne oblike združenega dela, pri čemer gre v prvi vrsti za družbeno in politično-moralno priznanje ter podporo, zakaj delavci v POZD niso nikakršni drugorzredni delavci, temveč enakopravni člani našega delavskega razreda, kakor jih povsem jasno opredeljuje zakon o združenem delu.

Kar zadeva zakonodajo o POZD je Vojko Rajšter na zveznem posvetovanju menil, da bi jo morali natančneje izdelati, če želimo – in o tem ni več nobenega dvoma – da se bo najmanj 200 kandidatov iz vrst obrtnikov v Sloveniji odločilo za vstop v POZD ter s tem okrepijo storitveno in industrijsko vejo obrti, po kateri je med občani veliko povpraševanje. Za industrijsko razviti deložniki namreč prav v obrti precej zaostajamo.